

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XV. Quorundam obiectiones contra assertionem cap. præcedenti firmatam
tolluntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

moueri, cuiusq; decretum refertur in cap. Monachos. 16. quæst. 1. & confirmatum fuit per Gelasium Lin. cap. Priscis. 55. d. Verum in monasterio per B. Augustinum constituto etiam iuuenes ad ordines sacre minores promouebantur, quod euidenter colligitur ex epistola illius 161. ubi historiam narrat cuiusdam iuuenis nomine Antonij, qui à paruula ætate in eodem monasterio fuerat nutritus, & in ordine Lectoratus constitutus, & verba illius sunt: *Obruli quendam adolescentem Antonium, qui mecum erat, in monasterio quidem à nobis à paruula ætate nutritum, sed prater Lecturæ officium, nullo clericali gradu, & laboribus notum, illud autem monasterium, in quo idem adolescens à paruula ætate fuerat nutritus, non fuisse monasterium episcopale, sed in horto constitutum, fatetur ipse Marquez cap. 5. §. 7. & deducitur ex facto: nam in domo episcopali non nutricebantur paruuli, nutricebantur autem in primo monasterio, ubi etiam nutritus fuerat Ianuarij Presbyteri filius, vt habes ex i. serm. de communi vita clericorum.*

Ex quibus omnibus certissime constat a bitror monasterium illud à Beato Augustino factum presbytero in horto Valerij institutum, non monachorum, non eremitarum, sed religiosorum virorum extitisse, in quo illi iuxta vitam apostolicam in communi viuerent, ac veluti in Seminario quodam tales instituerentur, qui ad clericatum, & ad Ecclesiasticas regendas verbum Dei Populis prædicandum, & curam animarum exercendam ritè assumi possent. Quod magis perspicuum erit ex solutione argumentorum, quæ contra hanc veritatem à nonnullis afferuntur, vt in sequenti capite patebit.

CAPVT DECIMVM QVINTVM.

*Quorundam obiectiones contra
assertionem capitibus præcedē-
tibus firmatam expenduntur,
& tolluntur.*

Hanc veritatem tot fundamentis solidissimis firmatam nituntur quidam nonnullis rationibus oppugnare, quas ex eodem Ioanne Marquez, quæst. in vnum collegit cap. 6. §. 2. & cap. 7. in principio, hic breuiter adduceamus, & soluemus. Primum huius auctoris argumentum. Possidius cap. 11. tanquam rem nouam, & ante illud tempus inuisam refert, quod religiosi illius monasterij ab Augustino in horto Valerij instituti ex privilegio, & dispensatione ceperint in clericis Ecclesiæ Hipponenfis ordinari. sic enim ait: *proficiente vero doctrina diuina sub Sancto. & cum S. Augustino, in monasterio Deo seruientes Ecclesia Hipponenfis clericis ordinari ceperunt.* Ergo illi religiosi nõ

erant clerici canonici, siquidem illi non ex privilegio, vel ex dispensatione ad ordines clericales assumendi erant, sed ex propria illorum natura.

Respondeo, quod illi religiosi in monasterio B. Augustini degentes, Ecclesiæ Hipponenfis clericis ceperint ordinari, verissimum est: at quod ceperint ordinari clericis ex privilegio, & dispensatione, falsissimum, & inter ea multa numerandum, quæ hic Author doctoribus imponit, de quibus inferius suo loco dicemus. Nam quod clericis alicuius Ecclesiæ incipiant assumi de aliquo Collegio, vel Seminario, non satis est ad probandum, quod persone de illo Collegio, vel Seminario non nisi ex privilegio, & dispensatione valeat ad clericatum promoueri. Exempli gratia, decreuit Concilium Tridentinum, vt in singulis Ciuitatibus instituerentur Collegia adolescentum, quæ modò seminaria clericorum vocamus, in quibus promouendi ad sacros ordines, in disciplina ecclesiastica optime instituerentur: & præcepit, quod exinde promouendi ad sacros ordines, & præficiendi præferretur Ecclesijs parochialibus; & ex huiusmodi collegijs potissimum assumi deberet. Pariter Gregorius XIII. Romæ multa collegia instituit Germanorum, Anglorum, & Græcorum, & ead iuuenes in Fide Catholica in sacris literis, & ecclesiastica disciplina instituendos, qui postea ad partes Germanorum, Anglorum, & Græcorum mitti consueuerunt, & Ecclesijs præfici, qui in illis regionibus existunt, post eiusmodi Seminaria & Collegia instituta, verissimum est dicere, quod ex illis clericis Ecclesijs Parochialibus, ac etiam Cathedralibus quæ plures ordinari ceperunt: nec tamen dicemus, illos ex privilegio, vel ex dispensatione clericos ordinari. Ita de Religiosis in monasterio B. Augustini degentibus dixit Possidius, quod ex illo monasterio clericis Ecclesiæ Hipponenfis ordinari ceperunt, tanquam ex Collegio quodam, & Seminario Clericorum. Et hoc est, quod tanquam rem nouam, & in illis regionibus inuisam recenset, quod cum antea clericis ex laicis, siue ex populo passim, & sine defectu assumerentur, instituto per B. Augustinum illo Collegio, paulatim dimissis secularibus ceperunt ordinari ipsi Ecclesiæ Hipponenfis clericis regulariter viuentes: & sic paulatim illa Ecclesia ex seculari regularis est effecta: & ad illius imitationem alie certatim suos Episcopos, & clericos ex illo Seminario Augustiniano assumentes, successiuè ex secularibus factæ sunt regulares, ita demum, vt ad exemplum Ecclesiæ Hipponenfis omnes ferè Ecclesiæ non solum per Africam, sed per Italiam, Hispaniam, Galliam, & per totum orbem cum incomparabili diuini cultus, & animarum profectu fuerint reformatæ. Et hoc vnum est ex maximis beneficijs, quæ per illum sanctissimum virum Ecclesia Catholica à Deo est consecuta. Vel vt breuiter dicam sensus verborum Possidij est, quod post extractum ab Augustino illud monasterium, ex illo Hipponenfi Eccle-

sue clerici ordinari ceperunt, id est instituta regularia monasteriorum in Ecclesiam, & inter clericos Hipponenses inuehi, & cum institutis clericibus iungi ceperunt, sicut de clericis Vercellenibus sub B. Eusebio S. Ambrosius scribit.

II. **S**ecundum Argumentū. Idem Possidius in eodem loco dicit, quod Religiosi in illo monasterio degentes in paupertate profundissima vivebant. Quod de clericis canonicis dici non poterat, qui bona Ecclesie etiam stabilia saltem in communi possidebant.

Resp. Paupertatem profundam, de qua Possidius loquitur, eam esse, quae in abdicatione rerum temporalium non solum quoad effectum, sed multo magis quoad affectum consistit, quae in dies magis ac magis crescit, quemadmodum affectus rerum temporalium in dies magis decrevit: cum qua paupertate profunda, & profundissima stat possessio bonorum temporalium saltem nomine monasteriorum, & in communi, qualis erat paupertas profundissima illorum religiosorum, qui tamen bona etiam stabilia in communi habebant, ut ex epistola Augustini 64. ostensum fuit. Paupertas verò secundum effectum ex se non est perfecta, neque meritoria; & propterea cum Abraham exisset de terra sua, & omnia, quae in patria habebat, reliquisset, nihilominus iterum dictum est illi à Deo, ut exiret de terra sua, & de cognatione sua. Gen. 12. quia etiam reliquisset Patriam quoad effectum, nondum tamen illum reliquerat quoad affectum, ut B. Augustinus lib. 16. de Ciuit. c. 15. notauit: & monachi olim habebant bona in communi, & tamen vivebant in paupertate profundissima.

III. **T**ertia Obiectio. Si Possidius sciuisset, illud primum monasterium clericorum fuisse, non infra c. 25. tanquam rem nouam, & insolitam notasset quod cum illo semper clerici communi etiam domo, & mensa alerentur, & vestirentur.

Respondeo, falsum omnino esse, quod Possidius tanquam rem nouam, & insolitam referat, quod Augustinus factus Episcopus communem vitam cum clericis agere cepisset, nisi omnes libri, quos vidi, mendosi sint & corrupti. Refert sane Possidius inter alias eximias huius viri laudes hanc precipuam, quod euectus ad fastigium episcopalis dignitatis, regularia sui monasterij instituta deserere non voluit, tum quod in ea Ecclesia nouum id esset, tum quod non omnes Episcopi ex monasterio assumpti illius instituta in episcopali dignitate seruent. At hoc non est Augustinum cum clericis communem vitam primum ducere cepisse, ut cuiusvis intelligenti satis patet.

Quarta Obiectio: Monasterium, quod erat in domo Episcopi Possidius nunquam nomine monasterij vocauit, sed solum monasterium. quod erat in horto Valerij monasterium simpliciter, & absolute nuncupatum fuit; quae res indicio est, quod religiosi in illo monasterio degentes asperiores vitam ducerent, quam clerici regulares.

Respondeo. Et hoc falsum esse, quod non meminere Possidius monasterij existentis in domo episcopali, vel quod illud non vocauerit monasterium: quia monasterium vocauit c. 15. per haec formula verba: *Et intra monasterium sedente Augustino Sancto coram nobis.* Et esse Possidius domum clericorum monasterium non vocasset, nihil referret, satis enim esset, quod re teneremus: et non vocasset Possidius, vocauerat ipse Augustinus dicens in serm. 1. de com. vit. cleric. *Valis habere mecum in domo episcopi monasterium clericorum.* Non negauerim, primum monasterium aliquo strictioris, & rigidioris obseruantiae fuisse, quam secundum, id enim satis constat ex eodem sermone: non quod primum esset monasterium eremitarum, secundum verò clericorum, sed quia primum erat veluti Seminarium, & domus quaedam nouitiorum; secundum verò sacerdotum, diaconorum, & subdiaconorum prouectioris aetatis; nullus enim in regulari disciplina vel minimum instructus nescit, apud omnes religiosorum ceteris bene institutos domus nouitiorum sub strictiori disciplina custodiri.

Quinta Obiectio. Possidius c. 15. refert de quodam mercatore prius Manichaeo, sed ad praedicationem B. Augustini ex Manichaeismo ad fidem Catholicam conuerso, quod ille homo proposito seruorum Dei adhaerens negotiatoris dimisit actionem, & proficiens in Ecclesiae membris, in alia religione ad presbyterij quoque Dei voluntate petitus, & coactus officium accessit. si in alia religione, certe non in alia, quam eremitarum, inquit Marquez, quae tunc in partibus Africae celebris erat, ac nouissima.

Respondeo. textus non dicit, in alia religione, sed in alia regione, quod etiam innuunt verba sequentia: *Et forte adhuc vsque nunc viuit trans mare constitutus.* Neque temporibus Augustini in vsu erat hoc nomen Religionis acceptum pro ordine regulari, sicut nunc dicimus, Religio S. Augustini, benedicti, Francisci, Dominici: & dato quod textus diceret in alia religione, ex quam Logica deducere Marquez, quod ille homo fuisset de Ordine eremitarum, quia ingressus esset aliam religionem diuersam à religione clericorum regularium? An non erant tunc temporis monachi in partibus praesertim Ultramarinis in Gallijs, Hispanijs, Aegypto, Palestina, & in toto Orbe Christiano, qui non erant Eremitae Augustiniani? qui forsitan illo tempore nusquam, vel nihil erant.

Sexta obiectio. Primum illud monasterium extra Ciuitatem, & in horto institutum fuit, & non ex accidenti, sed quia sic illius instituti ratio postulabat. non ergo fuit monasterium clericorum, quod extra ciuitatem extruere opus non erat, imò intra ciuitatem erat necessario construendum.

Respondeo. neque monasterium illud extra ciuitatem erat, neque illius instituti ratio ita requirebat, neque Autor id probat, & sufficit, quod in ciuitate Hipponensi propè parochiale in esset hortus capax vnus monasterij, quales innumeri in

mul-

multis ciuitatibus cernuntur. ne *Cognita instituta, & voluntate mea Valerius dedit mihi hunc illum, in quibus, habent hunc sensum, quod cognouerit, illum fuisse institutum eremitarum gratis hic Autor affirmat quod B. Valerius cognita mente Augustini ad edificandum, dedit ei ad illud Ecclesiae contiguum, & miror non inconstantiam, cum ille met dicitur. cip. pag. mihi 21. col. 1. in fine illius monasterium ab Augustino institutum edificatum.*

IV. **S**eptima obiectio. Vero simile Augustinum in illo primo monasterio plantasse, quale mente gerat ad Ciuitatem Hipponensem veniendum illum amicum, ut secum esset. At tunc ille non solum de clericatu, sed potius à populo apprehensus, & pro viribus reluctatus fuit, quia laici posuerat. non ergo vero simile fuerit presbyterum monasterium clericorum, vel illis, sed laicorum, quales tunc monachi, vel eremita.

Respondeo. Cum ex consensu iam constat, quod qui in illo monasterio erant, & in hoc solum sit diffinitio, illos ex natura clericos fuisse dispensatione, illa obiectio, in qua a virum suorum neruum ponit, & quod sicut aduersarium, sed hic Autor in hoc principio, & pro fundamento illi probandum erat, nempe B. Augustini presbyteratum certi alicuius institutum professorem extitisse, quod falsum est Augustinum, quando à populo fuit apud presbyter ordinatus, alicuius regis professorem nondum fuisse, sed tamen edificandi, ac in eo viuendi proposito, & illius propositum Hipponensi populo, & respectum fuisse. Dices, & institutum mente gerebat, si clericus. Respondeo, illum tale institutum in Mediolani, ac Romae viderat, ac diuino quo ipsemet lib. de mor. Eccles. c. 3. ait: *Nec ideo tamen laudabile Christianorum exemplum, eorum scilicet, qui in ciuitate vulgari vita remouissent. vidi ego diuersos Mediolani non paucorum hominum, quibus ter praerat, ut optime, & doctissime. Rursus rogatus, in quibus singulis grauitate atque diuina scientia propolentes ceteris seculis praesens, Christiana charitate, sanctitate viuuntibus. Ne ipsi quidem cuiquam onerati moris, & Pauli Apostoli autoritate erant insigniti, ieiunia etiam profus incredulitate crederet didici. &c.* Quod non erat institutum

multis ciuitatibus cernuntur. neque verba illa: *Cogitate instituta, & voluntate mea beat. mem. Senes. Valerius dedit mihibortum illum, in quo nunc est monasterium.* habent hunc sensum, quod B. Valerius cognouerit, illum fuisse institutum eremitici, hanc enim omnia gratis hic Author affirmat: sed sensus est, quod B. Valerius cognita mente Augustini de monasterio edificando, dedit ei ad illum finem hortum Ecclesie contiguum, & miror valde huius yri inconsistentiam, cum illemet dicat cap. 7. in principio pag. mihi 81. col. 1. in fine illud fuisse primum monasterium ab Augustino in Ciuitate Hipponensi edificatum.

IV. **S**eptima obiectio. Vero simile omnino est, B. Augustinum in illo primo monasterio tale institutum plantasse, quale mente gerebat, quando ad Ciuitatem Hipponensem venit, propter lucrandum illum amicum, vt secum esset in monasterio: At tunc ille non solum de clericatu nihil cogitabat, sed potius a populo apprehensus, vt clericus fieret, pro viribus relictus fuit, quia laicus manere disposuerat. non ergo vero simile fuerit, illum factum presbyterum monasterium clericorum instituere voluisse, sed laicos, quales tunc temporis erant monachi, vel eremitae.

Respondeo. Cum ex consensu vtriusque partis iam constet, quod qui in illo monasterio degēbāt, clerici erant, & in hoc solum sit dissentio, quod nos dicimus, illos ex natura clericos fuisse, alij verò ex dispensatione, illa obiectio, in qua arguens omnium virium suarum necruum ponit, & quae illum premit, sicut aduersarium, sed hic Autor in argumento petit principium, & pro fundamento supponit, quod illi probandum erat, nempe B. Augustinum ante presbyteratum certi alicuius instituti regularis professorem extitisse, quod falsum prorsus esse superius monstratum fuit. Dicendum itaque, B. Augustinum, quando a populo fuit apprehensus, & presbyter ordinatus, alicuius regularis instituti professorem nondum fuisse, sed tamen monasterij edificandi, ac in eo viuendi propositum habuisse, & illius propositum Hipponensi populo bene notum, & perspicuum fuisse. Dices, & quale nam institutum mente gerebat, si clericus fieri volebat? Respondeo, illum tale institutum dilexisse, quale Mediolani, ac Romae viderat, ac didicerat, & de quo ipsimet lib. de mor. Eccles. c. 33. scribit, cum ait: *Nec ideo tam in laudabile Christianorum genu contempserim, eorum scilicet, qui in ciuitatibus degunt a vulgari vita remotissimi. vidi ego diversa Sandorum Mediolani non paucorum bonorum, quibus vnus presbyter praerat, vt optimus, & doctissimus. Romae etiam plura cognoui, in quibus singuli grauitate atque prudentia, & diuina scientia praepollentes caeteris secum habitantibus praesunt. Christiana charitate, sanctitate, & libertate viuunt. Ne ipsi quidem cuiquam onerosi sunt, sed oriente more, & Pauli Apostoli auctoritate manibus suis se tractant, remissa etiam profus incredibilia multos exercere dicitur.* Quod non erat institutum mona-

chorum, aut eremitarum, quibus & ciuitatibus tunc temporis nihil commune, aut commercij erat, vt Hieronymus ad Ruflicum, & ad Paulinum scribit, cum B. Augustinus illud data opera ab institutis monachorum, & eremitarum distinguit ibidem cap. 31. & 32. sed erat genus religiosiorum in medijs etiam ciuitatibus degentium, quibus clericatus, nec necessario competebar, nec etiam repugnabat, sicut repugnabat monachis, & erat illorum status ad vtrumque indifferens. Et quod tale genus vitae B. Augustinus, quibusdam tamen causa melioris frugis superadditis, in illo primo monasterio instituerit, plerique ante nos docuerunt, dicentes B. Augustinum illud vitae regularis institutum in Africa inuexisse, quod in Italia, praesertim Romae, & Mediolani didicerat, inter quos non est omissus Cardinalis Baronius tom. 4. sub anno 391. nu. 23. Et satis aperte colligitur ex Regula, in qua fit mentio vnus presbyteri, qui omnium illorum curam gerebat, & exercitij, ac laboris manuum, quo illi operabantur omnia in communi, maiori studio, & frequentiori alacritate, quam si sibi singuli propria fecissent.

Dices: Si B. Augustinus tale institutum mente habuisset, cui clericatus minimè repugnaret, cur ipse suo clericatu tantopere repugnavit. Respondeo. ex ima cordis illius humilitate, qua se tanto munere indignum reputabat. secundo ex grauissimis periculis, quae subeunt, qui curam animarum gerendae onus assumunt. Primam causam assignat ipse in serm. 1. de communi vita Clericorum, in illis verbis. *Nec in conuiuio Domini mei superiorum locū elegi, sed inferiorum & abiectionem &c.* secundam in epist. 148. ad Valerium dicens, eam fuisse causam lachrymarum, quas tempore ordinationis suae fuderat. Adde etiam, quicquid B. Augustinus ante presbyteratum in animo habuisset, tamen vt vidit, se a populo apprehensum, & presbyterum ordinatum, & ad plebem regendam deputatum, intellexisse, vocationem suam non fuisse ad vitam monasticam, aut eremiticam, quae homo quantumcumque perfectus, sibi soli consultat: sed ad vitam clericalem, qua non sibi soli viuere, sed docendo, scribendo, disputando, & alia Clericorum munera exercendo, aliorum salutem procuraret. Id enim aperte habes ex illomet in 10. Confess. cap. 43. in verbis supra citatis. *Contra peccatum meum &c.* Et ob eam causam, cui factus presbyter de monasterio instituenda deliberare, institutum illud sibi, & suis amplectendum proposuisse, per quod vtilitati totius Ecclesiae Catholicae plurimum consuleretur, quale fuit institutum illud, in quo regulas monasteriorum institutis clericibus adiunxit, vt rei euentus demonstrant.

Dices tandem, institutum illud, cuius meminit D. Augustinus in lib. de mor. Ecclesiae cap. 33. non erat Clericorum, imò a clericali distinctum, sicut patet ex antecedentibus: nam ibi distinguuntur quatuor genera religiosorum. Primum Eremitarum, secundum Monachorum, tertium Clericorum, quar-

tum Eorum, qui in Ciuitatibus remotissimi ab hominum conuersatione viuerebant. quare sicut hoc quartū genus distinguebatur ab Eremitis, & Monachis, ita & a Clericis.

Respondeo. Nihil obflare, quo minus B. Augustinus in suo monasterio fundando illum modū viuendi ibi constitueret, & noua instituta super adderet, & Clericatum illi adiungeret, vel saltem tales in eo monasterio poneret, qui ad clericatum pro locorum, & temporū indigentis eligibiles essent: sicut etiam fortassis vtorū profensione, & obseruantiam adiunxit, de qua dubium est, an religiosi illi in diuersis Mediolani, ac Romæ degentes vota emitterent, cum ex verbis Augustini contrarium potius colligi videatur, quod videlicet in libertate sine vtorum emissione communem vitam ducerent.

VI. **O**ctaua obiectio sumitur ex verbis D. Augustini in Psal. 99. vbi de monasterio in horto ædificato scribit. *Sic est in illa vita communi fratrum, quæ est in monasterio, magni vniuersi quotidia in hymnis, & orationibus, in laudibus Dei inde viuunt, cum lætione illa res est, laborant manibus suis, inde se transfigunt, non aures aliquid petunt, quicquid eis inferitur à ppi fratribus, cum sufficientia, & cum Charitate vtuntur, nemo sibi usurpat aliquid, quod alter non habeat: vniuersi se diligunt, omnes inuicem se sustinent &c.* Cū dicat in illa vita, & non in illa, in illo monasterio, & non in illo, plane indicat, illud monasterium longè à Ciuitate remotum fuisse, & consequenter non Clericorum, sed Eremitarum.

Resp. Augustinus dixit, in illa vita, quæ est in monasterio non quod monasteriū longè abesset à Ciuitate, sed quia seculares in Ecclesia alloquebatur, quorum vita, quam cum vita religiosorum comparabat, ab illa vita communi fratrum, quæ erat in monasterio plurimum distabat. & dato quod etiam illud monasterium à Ciuitate plurimū distaret, non ex hoc inferri posset, quod esset Eremitarum, innumera enim ipsi clerici Canonici olim habuerunt, & etiam nunc habent monasteria à Ciuitatibus remotissima, & in solitudinibus posita, vt in secundo & tertio libro dicemus.

Nona obiectio sumitur ex eisdem verbis Augustini in eodem loco dicentis. *Cum lætione illa res est, laborant manibus suis, inde se transfigunt.* Nam si illi religiosi ex labore manuum viuerebant, non erant clerici, quos Ecclesiarum redditus alebant.

Resp. Si Autor librum Actuum Apostolorum, aut B. Pauli Epistolam, aut saltem Augustini librum de opere monachorum attentè legisset, vidisset vtique, B. Petrum, & Paulum, & ceteros Apostolos, qui vitæ necessaria à populis petere, & accipere poterant, maluisse nihilominus labore manuum sibi victum comparare, ne alios grauarent. At omnes Epistolam Pauli, & Actus Apostolorum, saltem legere debuerat canones Concilij 4. Chartagenensis, cui Beatus Augustinus subscripsit, clericorum Ecclesiarum Africane vitæ normam describentis, in qui-

bus, canone 51. ita cautetur. *Clericus quantumlibet verbo Dei eruditus, bono artificio vitium querat, & can. 52. Clericus vitium, & vitium sibi artificio, vel agricultura absque officij sui detrimento parat, & can. 53. omnes Clerici, qui ad operandum validiores sunt, & artificiosa, & litera discant.* Vides ex his, quibus modis tempore B. Augustini Clerici Hipponenses, & totius metropolis Chartaginensis labore manuum sibi ipsi victum compararent, confimiles canones multos congerit in suo Decreto Gratianus dist. 91. & in cap. cauendum io. q. 3. & cap. 1. 21. q. 1. & licet B. Augustinus dicat, religiosos illius monasterij manibus suis se transfigisse, non negat tamen, illos bona stabilia in communi possedisse, imò hoc expresse docet in Epistola 64. superius allegata.

Vltima obiectio sumitur ex verbis Augustini in eodem loco, vbi dicit, illos religiosos elegisse vitam quietam, remotos à strepitu popularium, & à turbis inquietis, & à magnis fluentibus seculi. Quæ omnia indicia sunt vitæ Eremiticæ. Audit Marquez, D. Augustinum ibi loci tria hominum genera distinguere, Primum Secularium, Secundum Clericorum. Tertium illorum in monasterio B. Augustini degentium, & multa alia inculcat, quæ ad rem non faciunt, & nihil concludunt.

Respondeo. B. Augustinum ex mea sententia in toto illo Commentario non loqui specialiter de suo monasterio, sed in vniuersum de statu vitæ regularis degentium in monasterijs, & de illius quiete, ac tranquillitate. Sed vt demus, illum etiam in particulari de suo monasterio verba facere, nego ista indicia esse vitæ Eremiticæ, potius quam vitæ Clericalis: Nam per hoc, quod quis in monasterio tranquillam vitam ducit à strepitu popularium, & à magnis fluentibus seculi remotam, non inferatur, illum Eremitici ordinis, potius quam Clericalis esse professorem & Augustinus similia profors scribit de religiosis illis, qui Mediolani, & Romæ plurimū simul viuerebant in diuersis ab omni secularium conuersatione remotissimi, quos constat Eremitas minimè fuisse, saltem est etiam, quod hic autor fingit ex sententia D. Augustini de triplici illo statuiarum, Clericorum, & religiosorum, qui in illo monasterio debebant. Non enim hoc dicit Augustinus, sed in vniuersum omnes fideles in tres ordines distinguit, primum piorum secularium laicorum. 2. secularium clericorum. 3. Regularium, sub quo comprehendit omnes siue Clericos, siue Monachos, & etiam conuersos: Monachi enim tempore Augustini Clerici non erant, nec tamen inter laicos comprehenduntur, sed potius cum Clericis connumerantur, vt habes ex D. Hieronymo in e. duo. 12. q. 4. Vnde per vitam illam, quæ erat in monasterio, non accipit vitam, quam ducunt religiosi in suo monasterio, sed in vniuersum omnium regularium in monasterijs degentium, vt dictum fuit, posito singulari pro plurali.

✠

CAPVT

CAPVT DECIMVM
SEXTVM.

Beatum Augustinum fuisse
Clericum Canonicum
suis Canonici professorem
iā in Episcopali domo

Vm boni Pastoris uide, sit, proprium non solum vult, seipsum exhibere pastores, quos Sa- Iesus Christus instituit ad pascentem quem acquisit sanguine suo, istud indicium euidentissimè omnibus n. Augustinus eo potissimum tempore, lio Episcopo plebis Hipponensis parochus fuit ordinatus. Instructo nam monasterio, quod breui tempore Secularium, Sacerdotum, & Episcoporum cura casit, non satis se fecit: existimans regularis obseruantia iugum super eorum imposuisset, quod plerique faciem regularis discipline onus primus, non portaret. Non est institutum nostrum Erasmus, & alios notatores Augustinum, & Clericos Canonicos, aut tria vota Castitatis, Obedientie, & vite solenniter professos fuisse, dicitur ipsum Augustinum serm. 1. & 2. de vita Clericorum, locupletissimè, ac solenne egregius Theologus facultatis Patris Chardus Cenomanus in proprio libro dicit, cuius est titulus, Antidotum contra Confusam in regulam B. Augustini, quæ primi tomus D. Augustini cum ipsa B. Augustini regula reperitur. Verū quod docere, & loco intendimus id est, B. Augustinum byterum Clericorum Canonicorum laicum, quos in suo monasterio institutum, & normam tenuisse etiam cum missione, & idem vitæ genus in Episcopo Clericis secum communitur viuissimè. Et quanquam supposito semel illud monasterium à D. Patre in hortum, non Monachorum, aut Eremitarum Clericorum existisse, per necessariam inferatur, illum instituto & proficuum, non Monachum fuisse, cum illum secundum eas regulas in monasterio in domo Episcopali vixisse, quas eodem monasterio degentibus obseruandas Nihilominus abundantioris doctrine petendo, quæ superius diximus, Probat hæc veritas testimonio D. Augustini de vita instituto, & vult ut mea bo. memor